Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 22. mája 2025 [1]

Vec C-219/25 PPU [Kamekris] [i]

Ministère public (Prokuratúra, Francúzsko)
proti
KN

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Cour d'appel de Montpellier (Odvolací súd Montpellier, Francúzsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Justičná spolupráca v trestných veciach – Vydanie do tretej krajiny na účely výkonu trestu odňatia slobody – Uznanie rozhodnutia súdu iného členského štátu o žiadosti o vydanie – Občianstvo Únie – Voľný pohyb – Charta základných práv – Vážne riziko mučenia alebo iného neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu – Účinná súdna ochrana – Spravodlivý proces“

I. Úvod

1. Ak súd členského štátu (v tomto prípade Francúzska) rozhodne o vydaní občana Únie, ktorý je štátnym príslušníkom iného členského štátu (v tomto prípade Grécka), do tretieho štátu (v tomto prípade Gruzínska) na účely výkonu trestu odňatia slobody, je v takom prípade viazaný rozhodnutím súdu ďalšieho členského štátu (v tomto prípade Belgicka) o tej istej žiadosti o vydanie? Na túto otázku treba odpovedať v prejednávanom prípade.

[1] Jazyk prednesu: nemčina.

[i] Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

II. Právny rámec

A. Medzinárodné právo

2. Článok 1 Európskeho dohovoru o vydávaní podpísaného 13. decembra 1957 v Paríži (ďalej len „Európsky dohovor o vydávaní“) stanovuje:

„Zmluvné strany sa zaväzujú vzájomne si vydávať, v súlade s ustanoveniami a podmienkami uvedenými v tomto dohovore, všetky osoby, proti ktorým vedú príslušné orgány dožadujúcej strany trestné stíhanie pre trestný čin alebo ktoré vyžadujú tieto orgány na výkon trestu alebo ochranného opatrenia.“

3. Európsky dohovor o vydávaní vstúpil do platnosti vo vzťahu k Francúzsku 11. mája 1986, vo vzťahu ku Gruzínsku 13. septembra 2001 a vo vzťahu ku Grécku 27. augusta 1961. Francúzsko si (podľa článku 26 ods. 1 tohto dohovoru) vyhradilo, že odmietne vydanie, ak bol odsudzujúci rozsudok vydaný v konaní, v ktorom neboli zabezpečené základné procesné záruky a právo na obhajobu, alebo ak by vydanie pravdepodobne malo obzvlášť závažné dôsledky pre vyžiadanú osobu. Grécko si okrem iného vyhradilo, že nebude vydávať vlastných štátnych občanov. [2]

B. Právo Únie

1. ZFEÚ

4. Článok 67 ZFEÚ opisuje ciele priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. V článku 67 ods. 3 je spomenuté vzájomné uznávanie rozsudkov v trestných veciach:

„Únia sa usiluje o zabezpečenie vysokej úrovne bezpečnosti prostredníctvom opatrení na predchádzanie trestnej činnosti, rasizmu a xenofóbie a na boj proti nim prostredníctvom opatrení na koordináciu a spoluprácu medzi policajnými a justičnými orgánmi a inými príslušnými orgánmi, ako aj vzájomným uznávaním rozsudkov v trestných veciach a v prípade potreby aj aproximáciou trestnoprávnych predpisov.“

5. Legislatívne právomoci Únie v oblasti spolupráce v trestných veciach sú predmetom článku 82 ZFEÚ:

„1. Justičná spolupráca v trestných veciach v Únii je založená na zásade vzájomného uznávania rozsudkov a iných justičných rozhodnutí a zahŕňa aproximáciu zákonov a iných právnych predpisov členských štátov v oblastiach uvedených v odseku 2 a článku 83.

Európsky parlament a Rada prijmú v súlade s riadnym legislatívnym postupom opatrenia zamerané na:

a) vytvorenie pravidiel a postupov na zabezpečovanie uznávania všetkých foriem rozsudkov a iných súdnych rozhodnutí v celej Únii;

…

[2] https://www.coe.int/en/web/conventions.

d) uľahčovanie spolupráce medzi justičnými orgánmi alebo rovnocennými orgánmi členských štátov v rámci trestného stíhania a výkonu rozhodnutí.

2. Európsky parlament a Rada môžu v súlade s riadnym legislatívnym postupom prostredníctvom smerníc ustanoviť minimálne pravidlá s cieľom uľahčiť v potrebnom rozsahu vzájomné uznávanie rozsudkov a iných justičných rozhodnutí, ako aj policajnú a justičnú spoluprácu v trestných veciach, ktoré majú cezhraničný rozmer. Tieto minimálne pravidlá zohľadňujú rozdiely medzi právnymi tradíciami a systémami členských štátov.

Týkajú sa:

a) vzájomnej prípustnosti dôkazov medzi členskými štátmi;

b) práv jednotlivcov v trestnom konaní;

c) práv obetí trestných činov;

d) ďalších osobitných aspektov trestného konania, ktoré Rada vopred určí rozhodnutím; pri prijímaní tohto rozhodnutia sa Rada uznáša jednomyseľne po udelení súhlasu Európskeho parlamentu.

Prijatie minimálnych pravidiel uvedených v tomto odseku nebráni členským štátom zachovať alebo zaviesť vyššiu úroveň ochrany pre jednotlivcov.“

2. Charta základných práv Európskej únie

6. Článok 19 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie poskytuje ochranu pred vydaním:

„Nikto nesmie byť vysťahovaný, vyhostený ani vydaný do štátu, v ktorom existuje vážne riziko, že bude vystavený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.“

7. Právo na účinnú súdnu ochranu je zakotvené v článku 47 Charty:

„Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

…“

C. Francúzske právo

8. Podľa článku 696-4 ods. 1 Code de procédure pénale (Trestný poriadok) sa vydanie nepovolí, ak vyžiadaná osoba v čase spáchania skutku bola francúzskym štátnym príslušníkom.

III. Skutkový stav a návrh na začatie prejudiciálneho konania

9. KN je tak gruzínsky, ako aj grécky štátny príslušník. Gruzínske súdy ho v roku 2011 v neprítomnosti odsúdili na trest odňatia slobody na doživotie, lebo si v rokoch 2008 a 2009 objednal (napokon nedokonanú) vraždu s cieľom zakryť iné trestné činy a spáchal trestné činy týkajúce sa zbraní a drog v rámci organizovanej skupiny.

10. Dňa 4. októbra 2021 bol KN predbežne zadržaný v Belgicku na základe žiadosti gruzínskych orgánov o zadržanie doručenú Interpolu (takzvaný „červený obežník“). Najskôr bol umiestnený do vydávacej väzby a od 29. októbra 2021 bol pod súdnym dohľadom.

11. Dňa 20. januára 2025 bol KN zadržaný vo Francúzsku na základe toho istého červeného obežníka. Následne gruzínske orgány formálne podali žiadosť o jeho vydanie na základe Európskeho dohovoru o vydávaní aj vo Francúzsku.

12. Vydávacie konanie na belgických súdoch v čase jeho zadržania vo Francúzsku ešte nebolo ukončené, avšak Cour d’appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel, Belgicko) rozsudkom z 19. februára 2025 zamietol žiadosť o vydanie, ktoré Gruzínsko predložilo Belgicku. Uviedol, že nemožno dostatočne zabezpečiť, že KN nebude v Gruzínsku vystavený zjavnému odopretiu spravodlivosti, mučeniu alebo neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu.

13. Vnútroštátny súd, ktorým je Cour d’appel de Montpellier (Odvolací súd Montpellier, Francúzsko), teraz musí rozhodnúť o žiadosti o vydanie predloženej Francúzsku. Tak prokuratúra, ako aj KN v tomto konaní navrhujú odmietnuť vydanie v súlade s rozsudkom belgického súdu.

14. Vnútroštátny súd sa teraz pýta Súdneho dvora, či je viazaný rozhodnutím belgického súdu:

Majú sa článok 67 ods. 3 a článok 82 ods. 1 ZFEÚ v spojení s článkami 19 a 47 Charty základných práv vykladať v tom zmysle, že členský štát je povinný odmietnuť vykonanie žiadosti o vydanie občana Európskej únie do tretej krajiny, ak iný členský štát predtým odmietol vykonanie tej istej žiadosti o vydanie z dôvodu, že v prípade odovzdania dotknutej osoby by hrozilo porušenie základného práva nebyť vystavený mučeniu alebo neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu, zakotveného v článku 19 Charty základných práv Európskej únie, a práva na spravodlivé súdne konanie, zakotveného v článku 47 druhom odseku Charty základných práv Európskej únie?

15. Vnútroštátny súd navyše navrhol prejednať vec v naliehavom prejudiciálnom konaní upravenom v článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

16. Tretia komora Súdneho dvora 3. apríla 2025 rozhodla, že predmetný návrh na začatie prejudiciálneho konania sa prejedná v rámci naliehavého prejudiciálneho konania podľa článku 23a Štatútu Súdneho dvora a článku 107 a nasl. rokovacieho poriadku. Písomné podmienky následne predložili KN, Francúzska republika a Európska komisia. Na pojednávaní konanom 8. mája 2025 sa okrem týchto účastníkov konania zúčastnili aj Česká republika a Nemecko.

IV. Právne posúdenie

17. Ak by Súdny dvor mal odpovedať na prejudiciálnu otázku, podľa môjho názoru je odpoveď zrejmá: článok 67 ods. 3 ZFEÚ ani článok 82 ods. 1 ZFEÚ nevyžadujú, aby súd členského štátu uznal rozhodnutie súdu iného členského štátu, že nevydá štátneho príslušníka tretieho členského štátu pre riziko porušenia článkov 19 a 47 Charty na účely výkonu trestu odňatia slobody do tretej krajiny, v tom zmysle, že prvý uvedený súd by musel tiež odmietnuť vydanie bez vlastného preskúmania. Pokiaľ sa uplatní právo Únie, tento súd však musí náležite zohľadniť dôvody, na ktorých je založené zamietavé rozhodnutie druhého uvedeného súdu v rámci svojho vlastného preskúmania žiadosti o vydanie.

18. Menej jasné však je, či sa v spore vo veci samej vôbec uplatní právo Únie, a teda aj Charta, teda či má Súdny dvor právomoc (pozri v tejto súvislosti časť A). Podmienky uplatnenia naliehavého prejudiciálneho konania si tiež vyžadujú podrobnejšie preskúmanie (pozri v tejto súvislosti časť B).

A. Uplatnenie práva Únie a Charty

19. Ak medzi Úniou a treťou krajinou neexistuje medzinárodný dohovor o vydávaní v trestných veciach, pravidlá v oblasti vydávania osôb patria do právomoci členských štátov.[3] Členské štáty však pri uplatňovaní dotknutých vnútroštátnych predpisov v situáciách, ktoré patria do pôsobnosti práva Únie, musia dodržiavať toto právo.[4]

20. Vnútroštátny súd sa pýta, aké povinnosti v prejednávanom prípade vyplývajú z článku 67 ods. 3 a článku 82 ods. 1 ZFEÚ. Ako tiež vysvetľujú Francúzsko, Česká republika, Nemecko a Komisia, tieto ustanovenia však majú skôr programový charakter a najmä neupravujú vydávanie občanov Únie do tretích štátov na účely výkonu trestu odňatia slobody (pozri v tejto súvislosti oddiel 1). Uplatnenie práva Únie a Charty naopak môže vyplynúť z výkonu voľného pohybu dotknutým občanom Únie (pozri v tejto súvislosti oddiel 2).

1. Ustanovenia týkajúce sa justičnej spolupráce v trestných veciach

21. KN zastáva názor, že z článku 67 ods. 3 a článku 82 ods. 1 ZFEÚ, ako aj zo zásady vzájomnej dôvery vyplýva, že súd členského štátu je povinný uznať rozhodnutie iného členského štátu, ktorým bolo odmietnuté vydanie občana Únie do tretieho štátu, založené na riziku porušenia základných práv bez vlastného preskúmania prekážok vydania.

22. Podľa článku 67 ods. 3 ZFEÚ sa Únia usiluje o zabezpečenie vysokej úrovne bezpečnosti prostredníctvom opatrení na predchádzanie trestnej činnosti a na boj proti nej prostredníctvom opatrení na koordináciu a spoluprácu medzi policajnými a justičnými orgánmi a inými príslušnými orgánmi, ako aj vzájomným uznávaním rozsudkov v trestných veciach. Tento cieľ bezpečnosti odôvodňuje popri zabezpečení slobody (článok 67 ods. 2) a uľahčenom prístupe k spravodlivosti (článok 67 ods. 4) priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v zmysle článku 67 ods. 1 pri rešpektovaní základných práv a rozličných právnych systémov a tradícií členských štátov.

[3] Rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 26).

[4] Rozsudky zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, body 26 a 27), a z 18. júna 2024, Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Žiadosť o vydanie utečenca do Turecka) (C-352/22, EU:C:2024:521, bod 38).

23. Úloha spočívajúca v tom, že Únia sa usiluje o zabezpečenie vysokej úrovne bezpečnosti vzájomným uznávaním rozsudkov v trestných veciach, však neobsahuje priamo uplatniteľnú povinnosť pre členské štáty, ktorá by sa musela dodržať v súvislosti s rozhodnutím o vydaní občana Únie do tretieho štátu. Z článku 67 ods. 3 ZFEÚ najmä nevyplýva, že rozhodnutie súdu iného členského štátu týkajúce sa tejto otázky by sa muselo uznať.

24. V článku 82 ods. 1 ZFEÚ sú naopak stanovené legislatívne právomoci Únie v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach. Podľa písmena a) môže Únia najmä vytvoriť pravidlá a postupy na zabezpečovanie uznávania všetkých foriem rozsudkov a iných súdnych rozhodnutí v celej Únii. Únia však neprijala nijaké pravidlá týkajúce sa uznávania súdnych rozhodnutí o vydávaní osôb do tretích štátov, a aj keby článok 82 ods. 1 písm. a) mal predstavovať právny základ na ich prijatie, ešte z neho nemožno vyvodiť povinnosť týkajúcu sa uznávania. Článok 82 ods. 1 ZFEÚ teda tiež neobsahuje povinnosť uznať rozhodnutie súdu iného členského štátu, podľa ktorého sa dotknutá osoba nevydá do tretieho štátu.

25. O iný prípad išlo v rozsudku, ktorý uvádza KN a podľa ktorého členský štát nesmie vydať osobu, ktorej iný členský štát priznal postavenie utečenca, do štátu pôvodu tejto osoby, pokiaľ má táto osoba postavenie utečenca.[5] Tento blokujúci účinok však nevyplýva z ustanovení ZFEÚ ako primárneho práva, ale zo sekundárnych právnych predpisov Únie týkajúcich sa ochrany utečencov, ako aj zo zásady lojálnej spolupráce.[6] V prejednávanom prípade naopak neexistujú porovnateľné sekundárne právne predpisy, ktoré by vyžadovali, aby sa Francúzsko považovalo za viazané rozhodnutím belgického súdu.

26. Na tom nič nemení ani zásada vzájomnej dôvery, na ktorú sa odvoláva KN.

27. Je síce pravda, že táto zásada ukladá každému členskému štátu povinnosť predpokladať, že okrem výnimočných okolností všetky ostatné členské štáty dodržujú právo Únie a predovšetkým základné práva uznané týmto právom.[7] Ak súd členského štátu *správne* konštatuje, že v prípade vydania existuje riziko porušenia základných práv stanovených v Charte, súdy iných členských štátov teda pri rozhodovaní o tom istom vydaní musia náležite zohľadniť konštatovanie prvého uvedeného súdu.[8] To však ešte neznamená povinnosť uznať rozhodnutie prvého uvedeného súdu.[9] Na to by sa vyžadovala výslovná právna úprava, ktorá doteraz nebola prijatá.[10]

28. Zásada vzájomnej dôvery v tejto forme sa navyše uplatní len vtedy, keď sa uplatňujú základné práva stanovené v Charte. Charta je však podľa jej článku 51 ods. 1 prvej vety určená pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie.

5 Rozsudok z 18. júna 2024, Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Žiadosť o vydanie utečenca do Turecka) (C-352/22, EU:C:2024:521, bod 71).

6 Rozsudok z 18. júna 2024, Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Žiadosť o vydanie utečenca do Turecka) (C-352/22, EU:C:2024:521, body 64 až 70).

7 Stanovisko 2/13 z 18. decembra 2014 (EDĽP II) (EU:C:2014:2454, bod 191), ako aj rozsudok z 29. júla 2024, Breian (C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, bod 46).

8 Rozsudok z 29. júla 2024, Breian (C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, bod 46). Pozri tiež rozsudok zo 14. septembra 2023, Sofijska gradska prokuratura (Po sebe nasledujúce zatykače) (C-71/21, EU:C:2023:668, bod 55).

9 V tomto zmysle rozsudok z 29. júla 2024, Breian (C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, bod 43).

10 Pokiaľ ide o konštatovanie postavenia utečenca, pozri rozsudky z 18. júna 2024, Bundesrepublik Deutschland (Účinok rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca) (C-753/22, EU:C:2024:524, bod 68), a Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Žiadosť o vydanie utečenca do Turecka) (C-352/22, EU:C:2024:521, bod 43).

29. Pojem „vykonáva[nie] práva Únie“ v zmysle článku 51 ods. 1 prvej vety Charty predpokladá existenciu súvislosti medzi aktom práva Únie a predmetným vnútroštátnym opatrením, ktorá presahuje podobnosť dotknutých oblastí alebo nepriame vplyvy jednej oblasti na inú. [11] Základné práva Únie preto možno uplatniť vo vzťahu k vnútroštátnej právnej úprave len vtedy, keď ustanovenia práva Únie týkajúce sa danej oblasti stanovujú členským štátom osobitnú povinnosť, pokiaľ ide o situáciu, o ktorú ide vo veci samej. [12]

30. Keďže však článok 67 ods. 3 ZFEÚ ani článok 82 ods. 1 ZFEÚ nestanovuje takú povinnosť, tieto ustanovenia tiež nemajú za následok uplatnenie Charty alebo zásady vzájomnej dôvery.

2. Voľný pohyb občana Únie

31. Právo na voľný pohyb v Únii podľa článku 21 ods. 1 ZFEÚ však v spore vo veci samej môže odôvodniť uplatnenie Charty. KN, grécky štátny príslušník, využil túto základnú slobodu ako občan Únie tým, že odcestoval do iného členského štátu, konkrétne z Grécka do Francúzska.

32. Nezdá sa, že by nevyhnutne došlo k obmedzeniu tejto základnej slobody, lebo KN by musel vo svojom členskom štáte, teda v Grécku, tak ako vo Francúzsku počítať s tým, že bude vydaný do Gruzínska.

33. Grécko si však pri uzatvorení Európskeho dohovoru o vydávaní vyhradilo, že nebude vydávať vlastných štátnych občanov. Preto by sa KN v Grécku pravdepodobne nemusel obávať vydania.

34. Súdny dvor vo väčšine prípadov, ktoré sa týkali vydania do tretích krajín z dôvodu trestných konaní, uznal, že došlo k obmedzeniu voľného pohybu z dôvodu rozdielneho zaobchádzania v porovnaní so štátnymi príslušníkmi dotknutých členských štátov. [13] Tieto členské štáty totiž stanovovali, že vlastní štátni príslušníci nebudú vydaní alebo odovzdaní. Ako zdôrazňuje Komisia a ako vysvetľuje Francúzsko, zodpovedá to francúzskej právnej úprave, takže vychádzajú z toho, že ide o obmedzenie voľného pohybu.

35. Je otázne, aká široká je pôsobnosť nároku na rovnaké zaobchádzanie pri výkone voľného pohybu, či tento nárok napríklad zahŕňa aj vnútroštátne volebné právo, ktoré osobitný zákaz diskriminácie stanovený v článku 22 ZFEÚ, pokiaľ ide o volebné práva občanov Únie, nezaručuje. [14]

[11] Rozsudky zo 6. marca 2014, Siragusa (C-206/13, EU:C:2014:126, bod 24); z 10. júla 2014, Julián Hernández a i. (C-198/13, EU:C:2014:2055, bod 34), a z 28. novembra 2024, PT (Dohoda uzavretá medzi prokurátorom a páchateľom) (C-432/22, EU:C:2024:987, bod 35).

[12] Rozsudky zo 6. marca 2014, Siragusa (C-206/13, EU:C:2014:126, bod 26); z 10. júla 2014, Julián Hernández a i. (C-198/13, EU:C:2014:2055, bod 35), a z 28. novembra 2024, PT (Dohoda uzavretá medzi prokurátorom a páchateľom) (C-432/22, EU:C:2024:987, bod 36).

[13] Rozsudky zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 33); z 10. apríla 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 45); z 13. novembra 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898, bod 27); zo 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Vydanie na Ukrajinu) (C-398/19, EU:C:2020:1032, bod 30), a z 22. decembra 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Žiadosť o vydanie do Bosny a Hercegoviny) (C-237/21, EU:C:2022:1017, bod 34).

[14] Rozsudky z 19. novembra 2024, Komisia/Poľsko (Zvoliteľnosť a členstvo v politickej strane) (C-814/21, EU:C:2024:963, bod 154), a Komisia/Česká republika (Zvoliteľnosť a členstvo v politickej strane) (C-808/21, EU:C:2024:962, bod 155).

36. Väčšina prípadov v oblasti vydávania osôb sa vyznačovala tým, že dotknutí štátni príslušníci iných členských štátov boli integrovaní v dožiadanom štáte.[15] Ak k takej integrácii nedošlo – ako v prejednávanom prípade –, je teda sporné, či je vôbec dotknutá osoba porovnateľná so štátnymi príslušníkmi dožiadaného štátu, ktorí nie sú vydávaní.

37. Táto porovnateľnosť sa má vo všeobecnosti preskúmať vzhľadom na cieľ sledovaný vnútroštátnymi ustanoveniami.[16] Je vylúčená, ak existujú objektívne rozdiely medzi porovnávanými skupinami.[17]

38. Obe kritériá svedčia so zreteľom na zákazy vydávania osôb v neprospech porovnateľnosti občanov Únie, ktorí prechádzajú cez územie členského štátu, s vlastnými štátnymi príslušníkmi tohto štátu.

39. Základ väzby štátnej príslušnosti členského štátu spočíva v osobitnom vzťahu solidarity a lojality medzi týmto štátom a jeho štátnymi príslušníkmi, ako aj v reciprocite práv a povinností.[18] Členské štáty preto musia osobitne chrániť svojich vlastných štátnych príslušníkov a zákaz vydania slúži na túto ochranu. Štát má zároveň spravidla rozsiahlu trestnú právomoc vo vzťahu k svojim vlastným štátnym občanom, a to aj pokiaľ ide o skutky spáchané v zahraničí. Vo vzťahu k vlastným štátnym príslušníkom preto možno ľahšie zabrániť beztrestnosti. Členské štáty teda síce možno nie sú povinné stíhať skutky, ktorých sa dopustili ich vlastní občania v zahraničí, ale preskúmajú vhodnosť takého trestného stíhania. Takto môžu zabrániť beztrestnosti a zároveň chrániť svojich vlastných občanov pred neprimeranými dôsledkami trestného stíhania v tretích štátoch.[19]

40. Usadení, integrovaní občania Únie môžu očakávať, že sa s nimi bude zaobchádzať podobne ako so štátnymi príslušníkmi dotknutého členského štátu. Vo vzťahu k štátu, v ktorom sa usadili, sú v niektorých, ale nie vo všetkých oblastiach úplne porovnateľní so štátnymi občanmi. V prípade volebného práva sa konkrétne ešte uplatňujú výnimky[20] a aj v daňovom práve (v tejto oblasti postavenie rezidenta nahrádza štátnu príslušnosť) závisí od výšky príjmu zo závislej činnosti, či štát, v ktorom sa vykonáva táto činnosť, musí namiesto štátu bydliska priznať podobné výhody, aké priznáva vlastným rezidentom.[21]

41. V tomto prípade však ide o inú otázku. V tomto prípade vzniká otázka, či je každý občan Únie, ktorý prechádza cez štátne územie členského štátu, porovnateľný s občanmi, ktorí majú bydlisko v tomto štáte, pokiaľ ide o vykonanie zatykača vydaného tretím štátom. So zreteľom na občianstvo Únie by sa na túto otázku dalo odpovedať kladne. Podľa judikatúry Súdneho dvora má občianstvo Únie čoraz väčší význam než štátna príslušnosť k členskému štátu.[22]

[15] Rozsudky z 13. novembra 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898, bod 19); zo 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Vydanie na Ukrajinu) (C-398/19, EU:C:2020:1032, body 10 a 16), a z 22. decembra 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Žiadosť o vydanie do Bosny a Hercegoviny) (C-237/21, EU:C:2022:1017, bod 13). Iný záver incidenčne vyplýva z rozsudku z 10. apríla 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 34).

[16] Rozsudok z 1. apríla 2014, Felixstowe Dock and Railway Company a i. (C-80/12, EU:C:2014:200, bod 25).

[17] Rozsudok z 22. marca 2007, Talotta (C-383/05, EU:C:2007:181, bod 19).

[18] Rozsudky zo 17. decembra 1980, Komisia/Belgicko (149/79, EU:C:1980:297, bod 10); z 2. marca 2010, Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, bod 51), a z 29. apríla 2025, Komisia/Malta (Občianstvo investorom) (C-181/23, EU:C:2025:283, bod 96).

[19] Pozri rozsudky zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, body 48 a 49), a zo 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Vydanie na Ukrajinu) (C-398/19, EU:C:2020:1032, bod 52).

[20] Pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. novembra 2024, Komisia/Poľsko (Zvoliteľnosť a členstvo v politickej strane) (C-814/21, EU:C:2024:963, bod 154), a Komisia/Česká republika (Zvoliteľnosť a členstvo v politickej strane) (C-808/21, EU:C:2024:962, bod 155), týkajúce sa článku 22 ZFEÚ.

[21] Rozsudok zo 14. februára 1995, Schumacker (C-279/93, EU:C:1995:31, body 35 a 36).

[22] Naposledy rozsudok z 29. apríla 2025, Komisia/Malta (Občianstvo investorom) (C-181/23, EU:C:2025:283, body 100 a 101).

42. So zreteľom na trestnú právomoc členského štátu však treba na vyššie uvedenú otázku odpovedať záporne. Občania Únie, ktorí prechádzajú cez územie určitého členského štátu, nemajú porovnateľný vzťah solidarity a lojality s týmto štátom. V prípade týchto občanov je dokonca trestná právomoc štátu, cez územie ktorého prechádzajú, pokiaľ ide o trestné činy spáchané v tretích štátoch, naopak často sporná, a preto nevykonanie zatykača zvyšuje pravdepodobnosť beztrestnosti vyžiadanej osoby.

43. Preto navrhujem, aby Súdny dvor – tak ako v oblasti sociálnych predpisov [23] – v tomto smere rozlišoval medzi občanmi Únie integrovanými v určitom členskom štáte a občanmi Únie, ktorí len prechádzajú cez územie tohto štátu. Keďže v tomto prípade ide o občana Únie, ktorý prechádza cez územie členského štátu, zastávam názor, že právo Únie sa nevzťahuje na túto situáciu. Vykonanie zatykača vydaného tretím štátom preto nie je vykonávaním práva Únie. Základné slobody priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti nemajú viesť k tomu, že štáty budú zbavené svojej zodpovednosti voči svojim občanom za účinný výkon trestov uložených odsúdeným páchateľom trestných činov, a tak sa zvýši pravdepodobnosť beztrestnosti týchto páchateľov. Základné slobody tiež nemajú zbaviť členský štát zodpovednosti voči tretej krajine (medzinárodnoprávna väzba, ktorá recipročne zabezpečuje, aby sa odsúdení štátni príslušníci nemohli vyhnúť svojmu trestu útekom do iného zmluvného štátu). Otázku, či dotknutá osoba môže byť vydaná do tretej krajiny, preto upravuje vnútroštátne právo a záruky základných práv, ktoré sú v ňom stanovené, ako aj EDĽP.

44. Pre prípad, že Súdny dvor by napriek tomu uznal, že ide o obmedzenie základných práv, subsidiárne preskúmam odôvodnenie tohto obmedzenia.

45. Zabránenie beztrestnosti možno pri zásadnej rovnoprávnosti vlastných štátnych príslušníkov a štátnych príslušníkov iných členských štátov preskúmať v rovine odôvodnenia. [24] Ako Komisia zdôraznila na pojednávaní, tento cieľ vyjadruje aj ochranu základných práv obetí trestných činov. [25] Judikatúra však vyžaduje, aby sa pri vydávaní občana Únie do tretej krajiny náležite zohľadnili základné práva páchateľov trestných činov. [26]

3. Riziko porušenia základných práv

46. Článok 19 ods. 2 Charty sa týka osobitne vydania. Podľa neho totiž nikto nesmie byť vysťahovaný, vyhostený ani vydaný do štátu, v ktorom existuje vážne riziko, že bude vystavený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

[23] Rozsudok z 11. novembra 2014, Dano (C-333/13, EU:C:2014:2358, bod 77 a nasl.).

[24] Rozsudky zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, body 37 a 38); z 13. novembra 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898, bod 32), a z 2. apríla 2020, Ruska Federacija (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, bod 60).

[25] Pokiaľ ide o právo na život podľa článku 2 EDĽP, pozri rozsudky ESĽP z 29. januára 2019, Güzelyurtlu a i. v. Cyprus a Turecko (CE:ECHR:2019:0129JUD003692507, body 231 až 236), a z 9. júla 2019, Romeo Castaño v. Belgicko (CE:ECHR:2019:0709JUD000835117, bod 81).

[26] Rozsudky zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, body 53 až 59), a z 22. decembra 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Žiadosť o vydanie do Bosny a Hercegoviny) (C-237/21, EU:C:2022:1017, bod 55), ako aj rozsudky ESĽP zo 7. júla 1989, Soering v. Spojené kráľovstvo (CE:ECHR:1989:0707JUD001403888, bod 88), a z 25. marca 2021, Bivolaru a Moldovan v. Francúzsko (CE:ECHR:2021:0325JUD004032416, bod 107).

47. Z tohto vyplýva, že pokiaľ príslušný orgán dožiadaného členského štátu disponuje údajmi, ktoré potvrdzujú skutočné riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania s osobami v dožadujúcom treťom štáte, je povinný posúdiť existenciu tohto rizika pri rozhodovaní o vydaní osoby do tohto štátu. [27]

48. Tento členský štát sa pritom nemôže obmedziť len na zohľadnenie vyhlásení žiadajúceho tretieho štátu alebo prijatia medzinárodných zmlúv týmto štátom, ktoré v zásade zaručujú dodržiavanie základných práv. Príslušný orgán dožiadaného členského štátu musí na účely tohto overenia naopak vychádzať z objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií, pričom tieto informácie môžu vyplývať najmä z medzinárodných súdnych rozhodnutí, ako sú rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ESĽP), zo súdnych rozhodnutí dožadujúcich tretích štátov, ako aj z rozhodnutí, správ a iných dokumentov vypracovaných orgánmi Rady Európy alebo v rámci systému Organizácie Spojených národov. [28] Pokiaľ ide o podmienky pozbavenia osobnej slobody, podľa dokumentov Rady Európy z posledných rokov síce ešte existuje priestor na zlepšenie, ale neexistujú závažné systémové nedostatky. [29]

49. Rozhodnutia iných členských štátov o tej istej alebo podobnej žiadosti o vydanie dotknutého tretieho štátu, ktoré obsahujú konštatovania týkajúce sa rizika porušovania základných práv, v prejednávanom prípade rozsudok Cour d'appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel) z 19. februára 2025, sú tiež súčasťou týchto informácií. [30] To vyplýva už zo zásady vzájomnej dôvery. [31]

50. Podľa ESĽP však dôkazné bremeno týkajúce sa skutočného rizika neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania znáša dotknutá osoba. [32] Preto článok 19 ods. 2 Charty nebráni vydaniu, ak riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania na základe dostupných informácií síce nemožno vylúčiť, ale ani konštatovať.

51. Pre riziko porušenia základného práva na spravodlivý proces zakotveného v článku 47 ods. 2 Charty, ktoré je tiež uvedené v rozsudku Cour d'appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel) z 19. februára 2025, platia v zásade podobné úvahy. [33]

[27] Rozsudky zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 58), a z 2. apríla 2020, Ruska Federacija (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, bod 64), ako aj uznesenie zo 6. septembra 2017, Peter Schotthöfer & Florian Steiner (C-473/15, EU:C:2017:633, bod 24). Pozri tiež rozsudky ESĽP zo 7. júla 1989, Soering v. Spojené kráľovstvo (CE:ECHR:1989:0707JUD001403888, bod 88); z 26. júla 2005, N. v. Fínsko (CE:ECHR:2003:0923DEC003888502, bod 158); zo 4. septembra 2014, Trabelsi v. Belgicko (CE:ECHR:2014:0904JUD000014010, bod 116), a z 25. marca 2021, Bivolaru a Moldovan v. Francúzsko (CE:ECHR:2021:0325JUD004032416, bod 107).

[28] Rozsudky zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, body 57 a 59); z 2. apríla 2020, Ruska Federacija (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, bod 65), a z 18. júna 2024, Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Žiadosť o vydanie utečenca do Turecka) (C-352/22, EU:C:2024:521, bod 63).

[29] Pozri *Council of Europe Action Plan for Georgia 2024-2027* [CM(2023) 168, s. 31] *a Report to the Georgian Government on the visit to Georgia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 10 to 21 September 2018* [CPT/Inf (2019) 16, body 44 až 48].

[30] V tomto zmysle rozsudky z 18. júna 2024, Bundesrepublik Deutschland (Účinok rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca) (C-753/22, EU:C:2024:524, body 77 a 78), a z 29. júla 2024, Breian (C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, bod 46).

[31] Pozri bod 27 vyššie.

[32] Rozsudky ESĽP z 28. februára 2008, Saadi v. Taliansko (CE:ECHR:2008:0228JUD003720106, bod 129); z 23. augusta 2016, J. K. a i. v. Švédsko (CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, bod 91), a z 25. marca 2021, Bivolaru a Moldovan v. Francúzsko (CE:ECHR:2021:0325JUD004032416, bod 109).

[33] V tomto zmysle rozsudky z 31. januára 2023, Puig Gordi a i. (C-158/21, EU:C:2023:57, bod 97), a z 29. júla 2024, Breian (C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, bod 38).

52. Preto musí vnútroštátny súd preskúmať, či informácie, ktoré mu boli predložené, odôvodňujú riziko porušenia uvedených základných práv, najmä pokiaľ ide o podmienky pozbavenia osobnej slobody a/alebo z dôvodu odsúdenia v neprítomnosti.[34]

53. Len pre úplnosť poznamenávam, že v rozpore s názorom KN nič nenasvedčuje porušeniu zásady *ne bis in idem* podľa článku 50 Charty alebo článku 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda. Rozsudok Cour d'appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel) z 19. februára 2025, ktorým bolo odmietnuté vydanie do Gruzínska, totiž nie je odsudzujúcim rozsudkom vydaným v trestnom konaní, ktorý by mohol mať za následok uplatnenie tejto zásady.[35]

B. Naliehavé prejudiciálne konanie

54. Vnútroštátny súd navrhol prejednať vec v naliehavom prejudiciálnom konaní upravenom v článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

55. Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka okrem iného článku 67 ods. 3 ZFEÚ a článku 82 ods. 1 ZFEÚ, ktoré sa nachádzajú v hlave V („Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti") tretej časti Zmluvy o FEÚ, čo je podľa článku 107 ods. 1 rokovacieho poriadku podmienkou uplatnenia naliehavého prejudiciálneho konania.

56. Ako bolo vysvetlené vyššie, tieto ustanovenia v konečnom dôsledku nemajú priamy význam pre rozhodnutie sporu vo veci samej. To však nič nemení na tom, že návrhom na začatie prejudiciálneho konania sa má objasniť práve táto otázka.

57. Môže sa teda uplatniť naliehavé prejudiciálne konanie.

58. Vnútroštátny súd na podporu svojho návrhu na uplatnenie uvedeného konania najmä uviedol, že odpoveď na prejudiciálnu otázku je naliehavá, lebo KN sa nachádza vo väzbe len z dôvodu konania o vydaní do Gruzínska.

59. Ak by Súdny dvor neodpovedal na prejudiciálnu otázku tak, ako je uvedené v týchto návrhoch, ale v tom zmysle, že by sa malo uznať rozhodnutie belgického súdu, tento dôvod väzby by pominul.

60. Nemožno síce vylúčiť, že francúzske súdy by následne ponechali KN vo väzbe na účely výkonu rozsudku gruzínskeho súdu vo Francúzsku[36] alebo uskutočnenia trestného konania pre skutky, za ktoré bol KN odsúdený v Gruzínsku. Takému novému trestnému konaniu by nebránila zásada *ne bis in idem* stanovená v článku 14 ods. 7 Paktu o občianskych a politických právach, lebo táto zásada neplatí pre stíhanie vedené rôznymi štátmi,[37] a nebránili by mu ani zodpovedajúce zásady stanovené právom Únie, lebo tieto zásady sa neuplatňujú vo vzťahu k tretím štátom.

[34] Pozri rozsudok z 26. februára 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, bod 49).

[35] Rozsudok zo 14. septembra 2023, Sofijska gradska prokuratura (Po sebe nasledujúce zatykače) (C-71/21, EU:C:2023:668, bod 52).

[36] Pozri rozsudok z 13. novembra 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898, bod 39).

[37] Oznámenia Výboru OSN pre ľudské práva č. 692/1996, A. R. J. v. Austrália, bod 6.4, a č. 204/1986, A. P. v. Taliansko, bod 7.3. V prípade článku 4 dodatkového protokolu č. 7 k EDĽP to vyplýva už zo znenia tohto ustanovenia.

61. Nič v návrhu na začatie prejudiciálneho konania však nenasvedčuje tomu, že vo Francúzsku sa zvažuje taký postup alebo že príslušné belgické orgány uskutočnili také kroky. Francúzsko naopak na pojednávaní vysvetlilo, že ak bude vydanie neprípustné, KN bude prepustený na slobodu.

62. Odpoveď na prejudiciálnu otázku, ktorú navrhujem v týchto návrhoch, by navyše tiež mohla ovplyvniť dĺžku väzby. Z tejto odpovede totiž vyplýva, že francúzsky súd musí na vlastnú zodpovednosť preskúmať, či je vydanie do Gruzínska spojené so značnými rizikami porušenia základných práv. Pokiaľ by sa KN počas tohto skúmania naďalej nachádzal vo väzbe, bolo by užitočné, aby francúzsky súd začal s týmto skúmaním čo najskôr.

63. Pokračovanie väzby KN preto závisí od toho, ako Súdny dvor odpovie na prejudiciálnu otázku.

64. Súdny dvor teda v prejednávanom prípade správne uplatňuje naliehavé prejudiciálne konanie.

V. Návrh

65. Preto navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky takto:

Článok 67 ods. 3 ZFEÚ, článok 82 ods. 1 ZFEÚ ani voľný pohyb občanov Únie podľa článkov 21 a 18 ZFEÚ nemajú za následok, že právo Únie sa uplatní na žiadosť o vydanie štátneho príslušníka iného členského štátu do tretej krajiny, ak sa táto osoba v čase, keď bola zadržaná, zdržiavala v dožiadanom členskom štáte len preto, lebo prechádzala cez jeho územie.